

20.

**ZARZADZENIE PRZEWODNICZĄCEGO PAŃSTWOWEJ
KOMISJI PLANOWANIA GOSPODARCZEGO**

z dnia 17 grudnia 1949 r.

w sprawie upłynnienia łożysk tocznych.

Na podstawie § 5 uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 8 września 1949 r. w sprawie gospodarki łożyskami tocznymi (Mon. Pol. Nr A-2 z 1950 r. poz. 19) zarządzam:

1. Urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe, państwowo-spółdzielcze, centrale spółdzielczo-państwowe, spółdzielnie oraz spółki prawa cywilnego i handlowego, w których Skarb Państwa lub przedsiębiorstwa państwowe posiadają udział wynoszący ponad 50% kapitału zakładowego, zgłoszą celem upłynnienia do Polskiego Towarzystwa Importowego Maszyn i Narzędzi „Polimex” sp. z o.o. (Biuro Łożysk Tocznych w Warszawie, ul. Filtrowa 71a), zwanego dalej w skrócie „Polimex”, cały nadmiar łożysk tocznych, ustalony na podstawie inwentaryzacji składników majątkowych, przeprowadzonej na koniec 1949 r. Obowiązek zgłoszenia obejmuje łożyska toczne i ich części wymienione w instrukcji, stanowiącej załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie sporządzenia załącznika do planu zaopatrzenia na 1950 r., obejmującego specyfikację łożysk tocznych i ich części.

2. Jako nadmiary łożysk tocznych w rozumieniu niniejszego zarządzenia uważa się ilości przewyższające planowane zużycie, niezbędnie konieczne celem wykonania planów produkcyjnych, inwestycyjnych i innych eksploatacyjnych w okresie do końca 1950 r.

3. Zgłoszeń dokonają centrale (działy) zaopatrzenia materiałowego w przemyśle i jednostki równoznaczne w pozostałych działach gospodarki (administracji).

W razie wątpliwości, kto jest zobowiązany dokonać zgłoszenia nadmiaru łożysk tocznych, zgłoszenia winien dokonać bezpośredni posiadacz nadmiaru.

Termin dokonania zgłoszeń do „Polimex’u” upływa z dniem 15 lutego 1950 r.

4. Zgłoszeń należy dokonać na kartach ewidencyjnych stosownie do pkt. 23 Instrukcji Nr 1 Państwowej Komisji

Planowania Gospodarczego z dnia 15 listopada 1949 r. w sprawie tymczasowych zasad oraz organizacji akcji upłynnienia rewanentów zbędnych i nadmiernych.

Sposób wypełniania kart ewidencyjnych ustala załącznik do niniejszego zarządzenia.

5. Centralom (działom) zaopatrzenia materiałowego w przemyśle oraz jednostkom równoznacznym w innych działach gospodarki (administracji) przysługuje prawo dokonania przerzutów zgłoszonych tym jednostkom organizacyjnym nadmiarów łożysk tocznych w obrębie zaopatrywanych przedsiębiorstw (urzędów) i wyłącznie w granicach potrzeb wynikających z pkt. 2 niniejszego zarządzenia.

W przypadku skorzystania z uprawnień, o których mowa w ustępie poprzednim, właściwe jednostki organizacyjne winny o dokonanych przerzutach uczynić odpowiednie adnotacje na kartach ewidencyjnych przesyłanych do „Polimex-u”.

6. Zgłoszone nadmiary pozostają nadal w magazynach posiadaczy, na ich odpowiedzialność i koszt magazynowania, aż do czasu otrzymania z „Polimex-u” dyspozycji wysyłkowych.

Jakiegokolwiek dysponowanie zgłoszonymi nadmiarami łożysk tocznych bez uprzedniej zgody „Polimex-u” jest niedopuszczalne.

7. Na zasadzie otrzymanych zgłoszeń „Polimex” zawiadomi posiadacza o zakupie łożysk, przy czym w zawiadomieniu tym poda również adres wysyłki, sposób jej dokonania oraz cenę zapłaty, którą rozumie się franco stacja odbiorcza.

Zakup stosownie do ustępu poprzedniego dokona odbiorca wskazany przez „Polimex”, bądź też „Polimex” bezpośrednio.

Rozliczenie należności następuje zasadniczo zgodnie z aktualnie obowiązującym cennikiem łożysk tocznych. W przypadkach, w których transakcja obejmuje łożyska toczne używane lub z innych powodów niepełnowartościowe, wyceny należy dokonać sposobem komisyjnym. W skład komisji wchodzi obowiązkowo upoważnieni przedstawiciele: zbywającego, nabywającego oraz czynnika społecznego.

O ile wartość upłynnianego nadmiaru łożysk tocznych przekracza wg cen inwentarowych kwotę 1 (jednego) miliona złotych, w skład komisji winien wejść dodatkowo rzeczoznawca lub upoważniony przedstawiciel „Polimex-u”.

8. W przypadku wątpliwości co do stanu technicznego zgłoszonych łożysk „Polimex” dokona komisyjnego odbioru technicznego.

Skład komisji obowiązuje stosownie do § 3 uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 8 września 1949 r.

Jeśli komisja ustali, że stan techniczny łożysk tocznych nie wyklucza możliwości ich zużycia, wpływa jednak na zmniejszenie wartości tych łożysk, winna — powiększając swój skład stosownie do pkt. 7, ustęp 3-ci — dokonać również wyceny. Z odbioru technicznego łożysk tocznych winien być sporządzony protokół zdawczo-odbiorczy i podpisany przez wszystkie osoby biorące udział w komisji. O ile decyzja komisji nie jest jednomyślna, zdania przeciwnie oraz ich uzasadnienie należy również wnieść do protokołu.

Każda z osób biorąca udział w komisji otrzymuje jeden egzemplarz protokołu.

9. Przepisy pkt. 8 dotyczące obowiązku i sposobu protokołowania czynności komisji technicznego odbioru łożysk tocznych obowiązują analogicznie odnośnie czynności komisji wyceny, o których mowa w pkt. 7 niniejszego zarządzenia.

10. O ile wśród zgłoszonych nadmiarów ujawnione zostaną takie łożyska toczne, na które brak będzie ewentualnie reflektantów, „Polimex” w miarę ujawniania wymienionych łożysk obowiązany jest składać do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Departament Bilansów Towarowych Artykułów Przemysłowych) wnioski odnośnie innego sposobu ich upłynnienia.

11. W sprawach, dotyczących trybu postępowania przy upłynnianiu nadmiarów łożysk tocznych, a nie uregulowanych niniejszym zarządzeniem, należy stosować przepisy Instrukcji Nr 1 Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 listopada 1949 roku w sprawie tymczasowych zasad oraz organizacji akcji upłynnienia rewanentów zbędnych i nadmiernych z wyłączeniem punktu 6 tej instrukcji.

PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO w/z E. Szyr

Załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 17 grudnia 1949 r. w sprawie upłynnienia łożysk tocznych (poz. 20).

OBJASNIENIA

dotyczące sposobu wystawiania kart ewidencyjnych.

Symbol branży towarowej.

1) Symbolem branży towarowej, obejmującej łożyska toczne i ich części, jest cyfra XIV, którą należy umieszczać w odpowiedniej rubryce każdej karty ewidencyjnej.

Symbol XIV obejmuje łożyska toczne i ich części wymienione w ustępie 1) instrukcji, stanowiącej załącznik do zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 22 czerwca 1949 r. w sprawie sporządzenia załącznika do planu zaopatrzenia na 1950 rok.

Nazwa materiału.

2) W rubryce tej należy podać bliższe oznaczenie łożysk, przy czym:

a) dla łożysk tocznych objętych cennikiem Biura Łożysk Tocznych (cennik BŁT Nr 1) wystarczy oznaczenie ISO wypisane łącznie z odpowiednim numerem, np. ISO-6205, ISO-2305K, ISO-7210, ISO-23226K + H326 itd.,

b) łożyska nie oznaczone numerem ISO, ale zgodne z tym numerem pod względem wymiarów i konstrukcji, mogą być podane łącznie z łożyskami oznaczonymi ISO tylko wówczas, jeśli nie ma żadnych wątpliwości, że są wykonane normalnie, jak łożyska wymienione w ustępie poprzednim,

c) w przypadkach, w których łożyska opisane w ustępach poprzednich posiadają wykonanie odbiegające od normalnego, co wyraża się dodatkowym znakiem obok oznaczenia zasadniczego, nie mogą być one łączone z łożyskami wymienionymi poprzednio, lecz należy je ujmować w oddzielnych kartach ewidencyjnych z podaniem tego dodatkowego znaku, np. 6204-Z, 2312K/C3, 22316K/M-C4, NU416F itd.; te dodatkowe znaki dotyczą np. szczegółów konstrukcyjnych, luzów innych niż normalne, specjalnego koszyka lub tolerancji wymiarów innej niż normalna itd.,

d) dla wszystkich łożysk pozostałych, nie objętych ustępami a), b) i c), należy podawać

pełne określenie nazwy typu łożyska wg następującej nomenklatury:

łożysko kulkowe promieniowe jednorzędowe,
łożysko kulkowe promieniowe dwurzędowe sztywne,
łożysko kulkowe promieniowe dwurzędowe szlabliwe,
łożysko kulkowe osiowe 1-kierunkowe (z podkładką sferyczną lub bez),

łożysko kulkowe osiowe 2-kierunkowe (z podkładką sferyczną lub bez),

łożysko o rolkach cylindrycznych 1-rzędowe,

łożysko o rolkach cylindrycznych 2-rzędowe,

łożysko o rolkach baryłkowych 1-rzędowe,

łożysko o rolkach baryłkowych 2-rzędowe,

łożysko o rolkach stożkowych,

łożysko rolkowe osiowe,

łożysko igiełkowe,

łożysko o złożeniach rolkowych.

Jeśli łożysko jest zaopatrzone w części dodatkowe, należy je dokładnie wymienić, np. tuleja zaciskowa, pierścien nastawny, podkładka sferyczna itd.

Oprócz jednej z wyżej wymienionych nazw typu łożyska należy również podać:

znaki wyłoczone na powierzchniach czołowych obydwu pierścieni łożyska oraz

wymiary zasadnicze w kolejności podanej dla każdego typu łożyska w cenniku BŁT nr 1.

Nazwę typu łożyska, znaki i wymiary podawać należy w oddzielnych wierszach rubryki „Nazwa materiału”.

3) Nazwy części łożysk tocznych oraz dane dodatkowe, o których mowa niżej, należy wymienić w oddzielnych wierszach w rubryce „Nazwa materiału”:

a) **blaszka zabezpieczająca** — podać wybite znaki, a w razie braku takich — podać średnicę otworu,

b) **koszyki** — podać znaki wybite,

c) **kulki** — na jednej karcie ewidencyjnej umieszczać tylko jeden wymiar, podając średnicę kulek oraz ich przeznaczenie,

d) **nakrętka do tulei** — podać znaki wybite, a w razie braku znaków — wskazać średnicę otworu i rodzaj gwintu (Witworth lub metryczny),

e) **oprawa dla łożyska tocznego** — podać znaki wybite,
f) **pierścien łożyska rolkowego** — jeśli nie tworzy kompletnego łożyska, a stanowi oddzielną część handlową (np. łożyska TIMKEN), podać znaki wybite,

g) **pierscień ustalający do łożyska o rolkach cylindrycznych** — podać znaki wybite,

h) **pierscień ustalający do oprawy** — podać znaki wybite, a w razie braku takich znaków — wskazać średnicę zewnętrzną oraz szerokość,

i) **podkładka sferyczna** — podać znaki wybite, a w razie braku znaków — wskazać średnicę wewnętrzną i zewnętrzną oraz wysokość,

j) **rolki** — podać wymiary: średnica, długość oraz rodzaj krawędzi (zaokrąglona lub ścięta); dla rolek odbiegających od kształtu cylindra geometrycznego, a więc mających po bokach stożki lub zatoczenia, należy załączyć ewentualnie szkic z wymiarami, podając je jak w punkcie 2 lit. d),

k) **tuleja demontażowa** — podać znaki wybite, a w razie braku takich znaków — podać średnicę otworu, najmniejszą średnicę zewnętrzną stożka oraz długość i rodzaj gwintu, jak w punkcie 3 lit. d),

l) **tuleja zaciskowa** — podać znaki wybite, a w razie braku takich znaków — podać średnicę wewnętrzną, rodzaj gwintu (patrz lit. d), średnicę zewnętrzną u nasady gwintu oraz długość,

ł) **uszczelka filcowa** — podać średnicę wewnętrzną, zewnętrzną oraz wysokość,

m) **wianek** — podać znaki wybite.

Nadmiar i ilość do upłynnienia.

4) Należy podawać oddzielnie ilość łożysk lub części nowych, oddzielnie zaś ilość łożysk lub części używanych. Przez używane należy rozumieć takie łożyska lub części, które nadają się jeszcze do użytku.

Dane dotyczące upłynnienia lub zużycia.

5) W rubryce tej należy oddzielnie podawać dane dotyczące upłynnienia lub zużycia (w okresie między wystawieniem karty ewidencyjnej a przesłaniem jej do Biura Łożysk Tocznych) łożysk lub części nowych oraz oddzielnie — używanych.

6) Wszystkie pozostałe rubryki karty ewidencyjnej, nie omówione w punktach poprzednich, należy wypełniać zgodnie z załącznikiem do instrukcji nr 1 PKPG z dnia 15 listopada 1949 r. w sprawie tymczasowych zasad oraz organizacji akcji upłynnienia remanentów zbędnych i nadmiernych.